

1969. évi 8. törvényerejű rendelet

A faji megkülönböztetés valamennyi formájának kiküszöböléséről New Yorkban 1965. december 21-én elfogadott nemzetközi egyezmény kihirdetéséről

(A Magyar Népköztársaság megerősítő okiratának letétele New Yorkban 1967. május 4-én megtörtént.)

1. § A Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa a faji megkülönböztetés valamennyi formájának kiküszöböléséről New Yorkban 1965. december 21-én elfogadott nemzetközi egyezményt e törvényerejű rendelettel kihirdeti.
2. § Az Egyezmény hivatalos magyar fordítása a következő:

"Nemzetközi Egyezmény a faji megkülönböztetés valamennyi formájának kiküszöböléséről

A jelen egyezményben részes államok,

tekintettel arra, hogy az Egyesült Nemzetek Alapokmánya a minden emberrel veleszületett méltóság és egyenlőség elvein alapul és hogy valamennyi tagállam elkötelezte magát arra, hogy a Szervezettel együttműködve közös és külön lépéseket tesz az Egyesült Nemzetek ama céljának megvalósítása érdekében, hogy előmozdítsa és segítse az emberi jogok és alapvető szabadságjogok egyetemes tiszteletben tartását és biztosítását mindenki számára, fajra, nemre, nyelvre vagy vallásra való különbség nélkül,

tekintettettel arra, hogy az Emberi Jogok Egyetemes Deklarációja kinyilvánítja, hogy minden ember szabadnak, méltóságban és jogokban egyenlőnek születik és hogy valamennyi ebből eredő jog és szabadságjog mindenféle - különösen fajra, színre vagy nemzetiségi származásra való - különbség nélkül mindenkit megillet, *tekintettel arra*, hogy a törvény előtt minden ember egyenlő és mindenféle megkülönböztetéssel és a megkülönböztetésre való izgatással szemben a törvény egyenlő védelmére jogosult,

tekintettel arra, hogy az Egyesült Nemzetek Szervezete a gyarmati rendszert és az azzal járó elkülönítés és megkülönböztetés mindenféle alkalmazását - bármilyen formában és bárhol legyen is - elítélte, és hogy azok gyors és feltétlen megszüntetésének szükségességét a gyarmati országok és népek függetlenségének biztosításáról szóló 1960. december 14-i nyilatkozat [a Közgyűlés 1514 (XV) számú határozata] megerősítette és ünnepélyesen kinyilvánította,

tekintettel arra, hogy az Egyesült Nemzetek 1963. november 20-i nyilatkozata a faji megkülönböztetés valamennyi formájának kiküszöböléséről [a Közgyűlés 1904 (XVIII) számú határozata] ünnepélyesen megerősíti annak szükségességét, hogy a faji megkülönböztetés valamennyi formáját és megnyilvánulását az egész világon gyorsan kiküszöböljék és az ember méltóságának megértését és tiszteletben tartását biztosítsák;

abban a meggyőződésben, hogy a faji megkülönböztetésen alapuló minden felsőbbrendűségi elv tudományos szempontból hamis, erkölcsi szempontból elítélendő, társadalmi szempontból igazságtalan és veszélyes, és hogy a faji megkülönböztetésnek sehol semmiféle - sem elméleti, sem gyakorlati - igazolása nem lehetséges,

megerősítve, hogy az emberek között a faj, a szín, vagy az etnikai származás alapján történő megkülönböztetés akadályozza a nemzetek közötti baráti és békés kapcsolatokat és alkalmas arra, hogy megzavarja a békét és biztonságot a népek

között és az egymás mellett élő személyek egyetértését még egyazon, államon belül is,

abban a meggyőződésben, hogy a faji korlátok fennállása minden emberi társadalom eszményeinek ellentmond,

aggódással eltelve a faji megkülönböztetésnek a világ egyes területein még mindig előforduló megnyilvánulásai és a faji felsőbbrendűsége vagy gyűlöletre alapozott olyan kormánypolitikák miatt, mint az apartheid és az elkülönítés vagy szétválasztás politikája,

eltökélve, hogy minden szükséges intézkedést megtesznek a faji megkülönböztetés minden formájának és megnyilvánulásának gyors kiküszöbölésére és a fajüldözés elveinek és gyakorlatainak megakadályozására és leküzdésére, hogy a fajok közötti megértést előmozdítsák és olyan nemzetközi közösséget építsenek ki, amely mentes a faji elkülönítés és a faji megkülönböztetés minden formájától,

figyelembe véve a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet által 1958-ban elfogadott egyezményt az alkalmaztatás és foglalkoztatás terén fennálló megkülönböztetés tárgyában, valamint az Egyesült Nemzetek Nevelésügyi, Tudományos és Kulturális Szervezete által 1960-ban elfogadott egyezményt, az oktatás terén fennálló megkülönböztetés ellen,

attól az óhajtól vezettetve, hogy az Egyesült Nemzeteknek a faji megkülönböztetés valamennyi formájának kiküszöböléséről szóló Nyilatkozatában foglalt elveket megvalósítsák és az e célt szolgáló gyakorlati intézkedések mielőbbi bevezetését biztosítsák,

megállapodtak a következőkben:

I. RÉSZ

1. Cikk

1. Ezen egyezmény szövegében a „faji megkülönböztetés” kifejezés minden olyan különbségtételt, kizárást, megszorítást vagy előnyben részesítést jelent, amelynek alapja a faj, a szín, a leszármazás, a nemzetiségi vagy etnikai származás, és amelynek célja vagy eredménye politikai, gazdasági, társadalmi, kulturális téren vagy a közélet bármely más terén az emberi jogok és alapvető szabadságjogok elismerésének, egyenrangú élvezetének vagy gyakorlásának megsemmisítése vagy csorbítása.

2. Ez az egyezmény nem vonatkozik a szerződésben részes állam által állampolgárok és nem állampolgárok között tett különbségre, kizárásra, megszorításra vagy előnyben részesítésre.

3. Ez az egyezmény semmiképpen sem értelmezhető úgy, hogy az bármilyen módon érintse a részes államok nemzetiségre, állampolgárságra vagy honosításra vonatkozó törvényes rendelkezéseit, feltéve, hogy ezek a rendelkezések nem jelentenek megkülönböztetést valamely nemzetiség hátrányára.

4. Az olyan különleges intézkedések, amelyeket kizárólag az esetleg védelemre szoruló egyes faji vagy etnikai csoportok vagy egyének megfelelő fejlődése érdekében azért hoznak, hogy az ilyen csoportok vagy egyének számára az emberi jogok és alapvető szabadságjogok egyenlő élvezetét vagy gyakorlását biztosítsák, nem tekinthetők faji megkülönböztetésnek, feltéve azonban, hogy az ilyen intézkedések nem eredményezik külön jogok fenntartását a különböző faji csoportok számára és hogy nem lesznek hatályban azután, amikor azok kitűzött céljukat elérték.

2. Cikk

1. A részes államok elítélik a faji megkülönböztetést és vállalják, hogy a faji megkülönböztetés minden formája kiküszöbölésének és az összes fajok közötti megértés előmozdításának politikáját minden alkalmas eszközzel haladéktalanul folytatják és ebből a célból:

a) Minden részes állam vállalja, hogy személyek csoportjai vagy intézmények ellen irányuló faji megkülönböztetés céljából semmilyen cselekményt vagy gyakorlatot nem kezdeményez és biztosítja, hogy valamennyi országos és helyi hatósága és közintézménye ezzel a kötelezettséggel összhangban jár el;

b) Minden részes állam vállalja, hogy semmilyen személy vagy szervezet által alkalmazott faji megkülönböztetést nem támogat, nem védelmez és nem segít;

c) Minden részes állam hatékony intézkedéseket hoz országos és helyi kormányzati politikájának felülvizsgálására és minden olyan törvény és jogszabály módosítására, visszavonására vagy hatálytalanítására, amelynek eredménye bármilyen téren a faji megkülönböztetés megteremtése vagy állandósítása;

d) Minden részes állam bármely személy, csoport vagy szervezet által alkalmazott faji megkülönböztetést minden megfelelő eszközzel - szükség esetén törvényhozás útján is - megtilt és megszüntet;

e) Minden részes állam vállalja, hogy adott esetben támogatja az integrációs, faji szempontból vegyes szervezeteket és mozgalmakat és a fajok közötti korlátok kiküszöbölésének egyéb eszközeit, valamint ellenszegül mindennek, ami a faji megosztás erősítésére irányul.

2. A részes államok, ha a körülmények indokolják, a társadalmi, gazdasági, kulturális és egyéb területeken a hozzájuk tartozó egyes faji csoportok, illetve egyének megfelelő fejlődésének és védelmének biztosítására különleges és konkrét intézkedéseket hoznak abból a célból, hogy számukra az emberi jogok és alapvető szabadságjogok teljes és egyenlő élvezetét biztosítsák. Ezek az intézkedések semmi

esetre sem eredményezhetik egyenlőtlen vagy külön jogok fenntartását különböző faji csoportok számára azután, amikor azok kitűzött céljukat elérték.

3. Cikk

A részes államok különösen elítélik a faji elkülönítést és az apartheidet és vállalják, hogy a joghatóságuk alá tartozó területeken minden ilyen természetű gyakorlatot megakadályoznak, eltiltanak és megszüntetnek.

4. Cikk

A részes államok elítélnék minden olyan propagandát és minden olyan szervezetet, amely egy bizonyos fajnak vagy egy bizonyos színű vagy etnikai származású személyek csoportjának felsőbbrendűségét hirdető eszméken vagy elméleteken alapszik vagy a faji gyűlöletet és megkülönböztetést valamilyen formában igazolni vagy előmozdítani igyekszik, és vállalják, hogy az ilyen megkülönböztetésre irányuló minden izgatás vagy eljárás gyökeres kiirtására haladéktalanul pozitív intézkedéseket hoznak és ebből a célból, kellő figyelemmel az Emberi Jogok Egyetemes Deklarációjában foglalt elvekre és a jelen Egyezmény 5. Cikkében világosan kifejtett jogokra, egyebek között:

a) Törvény által büntetendő cselekménnyé nyilvánítják a faji felsőbbrendűsége vagy gyűlöletre alapozott eszmék terjesztését, a faji megkülönböztetésre való izgatást, valamint bármely faj, illetve más színű vagy más etnikai származású személyek csoportja ellen irányuló minden erőszakos cselekedetet vagy arra való izgatást, továbbá fajgyűlölő tevékenység mindenféle támogatását, annak pénzelését is beleértve;

b) Törvényellenessé nyilvánítanak és betiltanak minden olyan szervezetet, valamint szervezett és minden egyéb propagandatevékenységet, amely a faji megkülönböztetést előmozdítja vagy arra izgat, az ilyen szervezetekben vagy tevékenységben való részvételt pedig törvény által büntetendő cselekménynek tekintik;

c) Nem engedik meg, hogy országos, vagy helyi hatóságok vagy közintézmények a faji megkülönböztetést előmozdítsák vagy arra izgassanak.

5. Cikk

A részes államok a 2. Cikkben lefektetett alapvető kötelezettségeknek megfelelően vállalják, hogy a faji megkülönböztetés valamennyi formáját eltiltják és kiküszöbölik, továbbá a fajra, színre, illetve nemzetiségi vagy etnikai származásra való különbség nélkül mindenki számára biztosítják a jogot a törvény előtti egyenlőséghez, nevezetesen a következő jogok élvezetében:

a) Egyenlő elbánáshoz való jog a bíróságok és az igazságszolgáltatás minden más szerve előtt;

b) A személyes biztonsághoz és az állami védelemhez való jog akár kormánytisztviselők, akár bármely egyén, csoport vagy intézmény által elkövetett erőszakkal vagy testi bántalmazással szemben;

c) Politikai jogok, különösen a választásban való részvétel joga, az aktív és passzív választói jog általános és egyenlő szavazás alapján, a kormányzásban, valamint bármely szinten a közügyek intézésében való részvétel joga, továbbá az egyenlő feltételekhez való jog közhivatali állás betöltésénél;

d) Egyéb polgári jogok, különösen:

i) az állam határain belüli szabad mozgás és letelepedés joga;

- ii)* bármely ország - a saját országot is beleértve - elhagyásának és a saját országba való visszatérésnek a joga;
- iii)* az állampolgársághoz való jog;
- iv)* a házassághoz és a házastárs megválasztásához való jog;
- v)* tulajdonnak egyedül, valamint másokkal társulva való birtoklásának a joga;
- vi)* öröklési jog;
- vii)* a gondolat-, lelkiismereti és vallásszabadsághoz való jog;
- viii)* a szabad véleményalkotás és véleménynyilvánítás joga;
- ix)* a békés gyülekezés és egyesülés szabadságához való jog;
- e)* Gazdasági, társadalmi és kulturális jogok, különösen:
 - i)* a munkához, a munkahely szabad megválasztásához, igazságos és kedvező munkafeltételekhez, a munkanélküliséggel szembeni védelemhez, egyenlő munkáért egyenlő bérhez, igazságos és kedvező bérezéshez való jog;
 - ii)* szakszervezetek alakításának és ezekhez való csatlakozásnak a joga;
 - iii)* lakáshoz való jog;
 - iv)* egészségügyi ellátáshoz, orvosi kezeléshez, társadalombiztosításhoz és szociális szolgáltatásokhoz való jog;
 - v)* az általános és szakoktatáshoz való jog;
 - vi)* a kulturális tevékenységben való egyenlő részvétel joga;
- f)* A nagyközönség céljára szolgáló minden olyan hely vagy szolgáltatás igénybevételéhez való jog, mint közlekedés, szállodák, éttermek, kávéházak, színházak, közterek.

6. Cikk

A részes államok az illetékes nemzeti bíróságok és egyéb állami intézmények útján a joghatóságuk alá tartozó minden személynek hatékony védelmet és jogorvoslatot

biztosítanak faji megkülönböztetést célzó minden olyan cselekmény ellen, amely a jelen Egyezményvel ellentétben emberi jogait és alapvető szabadságjogait sérti, biztosítják továbbá mindenkinek azt a jogot, hogy az ilyen bíróságoknál a megkülönböztetés eredményeképpen elszenvedett minden kárért igazságos és megfelelő jóvátételt vagy elégtételt kérjen.

7. Cikk

A részes államok vállalják, hogy haladéktalanul hatékony intézkedéseket tesznek, különösen az oktatás, nevelés, kultúra és tájékoztatás területén, abból a célból, hogy a faji megkülönböztetésre vezető előítéleteket leküzdjék és a nemzetek és a faji vagy etnikai csoportok közötti megértést, türelmességet és barátságot előmozdítsák, továbbá, hogy az Egyesült Nemzetek Alapokmányának, az Emberi Jogok Egyetemes Deklarációjának, a faji megkülönböztetés valamennyi formájának kiküszöböléséről szóló ENSZ nyilatkozatnak és a jelen Egyezménynek a céljait és elveit népszerűsítsék.

II. RÉSZ

8. Cikk

1. A részes államok által saját állampolgáraik közül választott tizennyolc nagy erkölcsi tekintélynek örvendő és elismerten nem részrehajló szakemberből, akik feladatukat személyes minőségükben látják el, Bizottságot kell felállítani a faji megkülönböztetés kiküszöbölésére, kellő tekintettel az arányos földrajzi megoszlásra és a különböző civilizációs formák, valamint a fő jogrendszerek képviselőire.

2. A Bizottság tagjait a részes államok által kijelölt személyek közül titkos szavazással választják. Minden egyes részes állam egy személyt jelölhet saját állampolgárai közül.

3. Az első választást a jelen Egyezmény hatályba lépése után hat hónappal kell megejteni. Mindegyik választás napja előtt legalább három hónappal az Egyesült Nemzetek főtitkára levélben fordul a részes államokhoz, felszólítva őket, hogy jelölésüket két hónapon belül nyújtsák be. A Főtitkár az ily módon jelölt személyek nevét a jelölő állam feltüntetésével ABC-sorrendben jegyzékbe veszi és ezt a jegyzéket a részes államoknak megküldi.

4. A Bizottság tagjainak megválasztása a részes államok ülésén történik, amelyet a Főtitkár hív egybe az Egyesült Nemzetek székhelyére. Ezen az ülésen, amelynek szavazatképességéhez a részes államok kétharmadrészének jelenléte szükséges, azok a jelöltek lesznek a Bizottság megválasztott tagjai, akik a legtöbb szavazatot és a jelenlevő és szavazó részes államok képviselői szavazatainak abszolút többségét kapják meg.

5. *a)* A Bizottság tagjait négyévi időtartamra választják. Az első választáson megválasztott tagok közül azonban kilencnek a megbízatása csak két évre szól; e kilenc tag nevét közvetlenül az első választás után a Bizottság elnöke sorsolás útján választja ki.

b) Esetleges üresedések betöltésére az az állam, amelyiknek a szakembere megszűnt a Bizottság tagjaként működni, állampolgárai közül egy másik szakembert jelöl ki a Bizottság jóváhagyásától függően.

6. A Bizottság tagjainak bizottsági feladataik ellátása idején felmerülő kiadásait a részes államok viselik.

9. Cikk

1. A részes államok vállalják, hogy az általuk hozott és a jelen Egyezmény végrehajtásával kapcsolatos törvényhozói, igazságszolgáltatási, közigazgatási és egyéb intézkedésekről a Bizottság által történő megvizsgálás céljára a Főtitkárhoz jelentést terjesztenek be: *a)* az Egyezménynek az illető államra nézve történt életbelépésétől számított egy éven belül; és *b)* azután minden két évben és valahányszor a Bizottság ezt kéri. A Bizottság a részes államoktól további tájékoztatást is kérhet.

2. A Bizottság tevékenységéről a Főtitkáron keresztül a Közgyűlésnek évenként jelentést tesz és a részes államoktól kapott jelentések és tájékoztatás vizsgálata alapján javaslatokat és általános ajánlásokat tehet. Az ilyen javaslatokat és általános ajánlásokat, valamint a részes államoktól beérkező esetleges észrevételeket jelenteni kell a Közgyűlésnek.

10. Cikk

1. A Bizottság maga fogadja el ügyrendjét.
2. A Bizottság tisztségviselőit kétévi időtartamra választja.
3. A Bizottság titkárságát az Egyesült Nemzetek Főtitkára adja.
4. A Bizottság üléseit általában az Egyesült Nemzetek székhelyén tartja.

11. Cikk

1. Ha valamely részes állam úgy véli, hogy egy másik részes állam a jelen Egyezmény rendelkezéseinek nem tesz eleget, felhívhatja erre a Bizottság figyelmét. Ebben az esetben a Bizottság a közlést az illető részes államhoz továbbítja. Az értesített állam tartozik három hónapon belül írásbeli magyarázatot

vagy nyilatkozatot benyújtani a Bizottsághoz és abban felvilágosítást adni az ügyről és az általa esetleg alkalmazott jogorvoslatról.

2. Ha az ügy az első közlésnek a másik állam által való kézhezvételét követő hat hónapon belül akár kétoldalú tárgyalások, akár a számukra lehetséges bármely más eljárás útján nem rendeződik mindkét fél megalégedésére, akkor a két állam bármelyikének jogában áll az ügyet a Bizottság és a másik állam értesítése mellett ismét a Bizottság elé terjeszteni.

3. A Bizottság a jelen cikk 2. bekezdése értelmében hozzá utalt ügygel a nemzetközi jog általánosan elismert elveinek megfelelően foglalkozik, miután megállapította, hogy ez ügyben minden rendelkezésre álló helyi jogorvoslati lehetőséget igénybe vettek és kimerítettek. Ez a szabály nem áll arra az esetre, amikor a jogorvoslat alkalmazását indokolatlanul hosszú időre elodázzák.

4. A Bizottság a hozzá utalt ügyben felszólíthatja az érintett részes államokat minden egyéb, a tárgyhoz tartozó tájékoztatás megadására.

5. Amikor a Bizottság a jelen cikk szerint felmerülő valamely ügygel foglalkozik, az érdekelt részes államoknak joguk van képviselőt küldeni, aki az ügy tárgyalása alatt a Bizottság eljárásában szavazati jog nélkül részt vehet.

12. Cikk

1. a) Miután a Bizottság minden szükségesnek vélt tájékoztatást beszerzett és összeállított, az elnök kijelöl egy *ad hoc* egyeztető Albizottságot, amely öt személyből áll, akik lehetnek a Bizottság tagjai is. Az Albizottság tagjait a vitában álló felek egybehangzó hozzájárulásával kell kijelölni és jószolgálatait az érintett államok rendelkezésére kell bocsátani az ügynek ezen Egyezmény tiszteletben tartásán alapuló békés megoldása érdekében.

b) Ha a vitában álló felek az Albizottság egész vagy részbeni összetétele tekintetében három hónapon belül nem tudnak megegyezésre jutni, az Albizottság azon tagjait, akiknek személyében az érdekelt felek nem tudtak megegyezni, a Bizottság választja meg saját tagjai közül titkos szavazás útján kétharmados többséggel.

2. Az Albizottság tagjai feladatukat személyes minőségben látják el. Ezek nem lehetnek a vitában álló érdekelt államok polgárai, sem olyan állam polgárai, amely a jelen Egyezménynek nem részese.

3. Az Albizottság maga választja meg elnökét és fogadja el ügyrendjét.

4. Az Albizottság üléseit általában az Egyesült Nemzetek székhelyén vagy az Albizottság által meghatározott bármely más megfelelő helyen tartja.

5. A 10. Cikk 3. bekezdése értelmében adott titkárság az Albizottságnak is rendelkezésére áll, amikor a részes államok közötti vita az Albizottság létrehozására vezet.

6. A vitában álló államok az Albizottság tagjainak összes költségeit egyenlő arányban fedezik a Főtitkár által készített költségvetés szerint.

7. A Főtitkár felhatalmazást kap arra, hogy az Albizottság tagjainak költségeit szükség esetén előlegezze, amíg a vitában álló államok e költségeket a jelen cikk 6. bekezdése értelmében meg nem térítik.

8. A Bizottság által megszerzett és összeállított tájékoztatást az Albizottság rendelkezésére kell bocsátani, az Albizottság pedig az érintett államokat felszólíthatja minden egyéb, a tárgyhoz tartozó tájékoztatás megadására.

13. Cikk

1. Amikor az Albizottság befejezte az ügy megvizsgálását, jelentést készít és azt a Bizottság elnöke elé terjeszti, belefoglalva az Albizottságnak a felek között

felmerült ügyet érintő valamennyi ténykérdésre vonatkozó megállapításait, továbbá olyan ajánlásokat, amelyeket a vita békés rendezése szempontjából helyesnek vél.

2. A Bizottság elnöke az Albizottság jelentését a vitában álló mindkét állammal közli. Ezek az államok három hónapon belül közlik a Bizottság elnökével, hogy az Albizottság jelentésében foglalt ajánlásokat elfogadják-e vagy sem.

3. A jelen cikk 2. bekezdésében előírt határidő letelte után a Bizottság elnöke az Albizottság jelentését és az érintett államok nyilatkozatait közli a jelen Egyezményben részes többi állammal.

14. Cikk

1. A részes állam bármely időpontban nyilatkozatot tehet, hogy elismeri a Bizottság illetékességét arra, hogy az illető állam joghatósága alá tartozó olyan egyénektől vagy egyének csoportjától eredő közléseket átvegyen és megvizsgáljon, akik azt állítják, hogy áldozatai annak, hogy az illető részes állam a jelen Egyezményben lefektetett valamely jogot megsértette. Olyan részes államra vonatkozó közlést, amely ilyen nyilatkozatot nem tett, a Bizottság nem vesz át.

2. Bármely részes állam, amely a jelen cikk 1. bekezdésében meghatározott nyilatkozatot tesz, nemzetközi jogrendszerén belül létesíthet vagy kijelölhet olyan szervet, amely illetékes lesz arra, hogy a joghatósága alá tartozó olyan egyénektől és egyének csoportjától eredő beadványokat átvegyen és megvizsgáljon, akik azt állítják, hogy a jelen Egyezményben lefektetett valamely jog megsértésének áldozatai, és akik a többi rendelkezésre álló helyi jogorvoslati lehetőséget kimerítették.

3. A jelen cikk 1. bekezdése értelmében tett nyilatkozatot és minden olyan szervnek a nevét, amelyet a jelen cikk 2. bekezdése értelmében létesítettek vagy jelöltek ki, az illető részes állam letétbe helyezi az Egyesült Nemzetek Főtitkáránál, aki azok

másolatait a többi részes államnak megküldi. A nyilatkozatot a Főtitkárhoz intézett közléssel bármely időpontban vissza lehet vonni, a visszavonás azonban nem érintheti a Bizottság előtt levő közléseket.

4. A jelen cikk 2. bekezdése értelmében létesített vagy kijelölt szerv a beadványokat jegyzékbe foglalja és a jegyzék hiteles másolatait a megfelelő úton évenként leteszi a Főtitkárnál azzal a feltétellel, hogy a jegyzék tartalmát nem hozzák nyilvánosságra.

5. A panasztevőnek, abban az esetben, ha a jelen cikk 2. bekezdése értelmében felállított vagy kijelölt szervtől nem kap elégtételt, joga lesz arra, hogy az ügyet hat hónapon belül a Bizottsággal közölje.

6. *a)* A Bizottság a hozzá eljuttatott minden közlést bizalmasan tudomására hoz annak a részes államnak, amely a jelen Egyezmény valamely rendelkezését állítólag megsértette, de az érintett egyénnek vagy egyének csoportjának kilétét annak, illetve azoknak kifejezett beleegyezése nélkül nem tárja fel. A Bizottság névtelen közléseket nem vesz át.

b) Az értesített állam tartozik három hónapon belül írásbeli magyarázatot vagy nyilatkozatot benyújtani a Bizottsághoz és abban felvilágosítást adni az ügyről és az általa esetleg alkalmazott jogorvoslatról.

7. *a)* A Bizottság a bejelentéseket az érintett részes állam és a panasztevő által rendelkezésre bocsátott összes tájékoztatás figyelembe vételével vizsgálja meg. A Bizottság csak akkor vizsgálja meg a panasztevő bejelentését, ha megállapította, hogy a panasztevő minden rendelkezésre álló hazai jogorvoslati lehetőséget kimerített. Ez a szabály nem áll arra az esetre, amikor a jogorvoslat alkalmazását indokolatlanul hosszú időre elodázzák.

b) A Bizottság esetleges javaslatait és ajánlásait az érintett részes államhoz és a panasztevőhöz továbbítja.

8. A Bizottság éves jelentésében összefoglalja az ilyen bejelentéseket és adott esetben az érintett részes államok magyarázatait és nyilatkozatait, valamint saját javaslatait és ajánlásait.

9. A Bizottság a jelen cikkben előírt hatáskör betöltésére csak akkor illetékes, ha a jelen Egyezményben részes legalább tíz állam tett már a jelen cikk 1. bekezdésében meghatározott nyilatkozatot.

15. Cikk

1. Amíg a Közgyűlés 1960. december 14-i, a gyarmati országok és népek függetlenségének biztosításáról szóló nyilatkozatot kihirdető 1514 (XV) számú határozatában foglalt célok meg nem valósulnak, a jelen Egyezmény rendelkezései semmiképpen sem korlátozhatják e népeknek más nemzetközi szerződések vagy az Egyesült Nemzetek és annak szakosított intézményei által biztosított panasztételi jogát.

2. *a)* A 8. Cikk 1. bekezdése értelmében felállított Bizottság másolatot kap az Egyesült Nemzetek azon szerveitől eredő beadványokról, amelyek a jelen Egyezmény elveit és céljait közvetlenül érintő ügyekkel foglalkoznak, és a beadványokra vonatkozó véleményét és ajánlását közli velük, amikor a gyámsági és önkormányzattal nem rendelkező területek és a Közgyűlés 1514 (XV) számú határozata alá tartozó minden más terület lakosaitól érkező azokat a beadványokat vizsgálja, amelyek a jelen Egyezmény körébe tartozó és azon szervek által vizsgált ügyekre vonatkoznak.

b) A Bizottság az Egyesült Nemzetek illetékes szerveitől másolatot kap azokról a jelentésekről, amelyek a jelen Egyezmény elveit és céljait közvetlenül érintő és az igazgató hatalmak által a jelen bekezdés *a)* pontjában említett területeken hozott

törvényhozási, bírósági, közigazgatási vagy egyéb intézkedésekre vonatkoznak, továbbá véleményét nyilvánítja és ajánlásokat tesz ezeknek a szerveknek.

3. A Bizottság a Közgyűléshez beterjesztendő jelentésében összefoglalja az Egyesült Nemzetek szerveitől átvett beadványokat és jelentéseket, valamint a Bizottságnak az említett beadványokra és jelentésekre vonatkozó véleményét és javaslatait.

4. A Bizottság az Egyesült Nemzetek Főtitkárától a jelen cikk (2) bekezdés *a*) pontjában említett területekre vonatkozólag kikér annak rendelkezésére álló minden olyan tájékoztatást, amely a jelen Egyezmény céljaira vonatkozik.

16. Cikk

Az Egyezménynek a viták vagy panaszok elintézésére vonatkozó rendelkezései a megkülönböztetés terén felmerülő viták vagy panaszok rendezésére az Egyesült Nemzetek és szakosított intézményei által elfogadott alapvető okmányokban vagy egyezményekben lefektetett egyéb eljárások fenntartásával alkalmazandók és a részes államokat nem akadályozhatják abban, hogy valamely vita rendezésére - a közöttük hatályban levő általános vagy különleges nemzetközi egyezményekkel összhangban - más eljárásokhoz folyamodjanak.

III. RÉSZ

17. Cikk

1. Ezt az Egyezményt aláírhatja az Egyesült Nemzetek bármely tagállama vagy szakosított intézményeinek bármely tagja, a Nemzetközi Bíróság Szabályzatában

részes bármely állam és minden más olyan állam, amelyet az Egyesült Nemzetek Közgyűlése felhív arra, hogy az Egyezmény részese legyen.

2. Ez az Egyezmény megerősítésre szorul. A megerősítő okiratokat az Egyesült Nemzetek Főtitkáránál kell letétbe helyezni.

18. Cikk

1. Ehhez az Egyezményhez a 17. Cikk 1. bekezdésében említett bármely állam csatlakozhat.

2. A csatlakozás a csatlakozási okiratnak az Egyesült Nemzetek Főtitkáránál való letétbe helyezésével történik.

19. Cikk

1. Ez az Egyezmény 30 nappal azután lép hatályba, amikor a 27. megerősítő okiratot vagy csatlakozási okiratot az Egyesült Nemzetek Főtitkáránál letétbe helyezték.

2. Minden olyan államra nézve, amely az Egyezményt a 27. megerősítő okirat vagy csatlakozási okirat letétbe helyezése után erősíti meg vagy csatlakozik hozzá, az Egyezmény a saját megerősítő, illetve csatlakozási okiratának letétbe helyezését követő harmincadik napon lép hatályba.

20. Cikk

1. Az Egyesült Nemzetek Főtitkára az államok által a megerősítés vagy a csatlakozás alkalmával tett fenntartásokat átveszi és minden olyan államhoz eljuttatja, amely ennek az Egyezménynek részese, vagy részese lehet. Minden

olyan állam, amelynek a fenntartással szemben kifogása van, az említett közlés keltétől számított kilencven napon belül tartozik közölni a Főtitkárral, hogy a fenntartást nem fogadja el.

2. Nem engedhető meg az olyan fenntartás, amely ezen Egyezmény céljával és rendeltetésével összeegyeztethetetlen, sem az a fenntartás, amelynek kihatása az Egyezmény által felállított bármely szerv működését gátolná. A fenntartás akkor tekintendő összeegyeztethetetlennek vagy gátlónak, ha az Egyezményben részes államoknak legalább kétharmad része kifogást emel ellene.

3. Fenntartásokat bármely időpontban vissza lehet vonni a Főtitkárhoz intézett ilyen értelmű közlés útján. Az ilyen közlés az átvétel napján lép érvénybe.

21. Cikk

Ezt az Egyezményt bármely részes állam az Egyesült Nemzetek Főtitkárához intézett írásbeli közléssel felmondhatja. A felmondás a közlésnek a Főtitkár által történő átvétele után egy évvel lép érvénybe.

22. Cikk

Két vagy több részes állam között az Egyezmény értelmezésére vagy alkalmazására vonatkozóan felmerülő minden olyan vitát, amelyet tárgyalás útján vagy az Egyezményben kifejezetten előírt eljárások útján nem rendeznek, a vitában álló bármelyik fél kívánságára döntés végett a Nemzetközi Bírósághoz kell utalni, hacsak a vitázó felek a rendezés valamely más módjában nem egyeznek meg.

23. Cikk

Ennek az Egyezménynek a felülvizsgálását bármely időpontban bármely részes állam kérheti a Főtitkárhoz intézett írásbeli közléssel.

24. Cikk

Az Egyesült Nemzetek Főtitkára a 17. Cikk 1. bekezdésében meghatározott valamennyi állammal közli a következő adatokat:

- a) A 17. és 18. Cikk alapján történt aláírásokat, megerősítéseket és csatlakozásokat;
- b) Az Egyezmény 19. Cikke alapján történő hatályba lépésének napját;
- c) A 14. és 22. Cikk alapján átvett bejelentéseket és nyilatkozatokat;
- d) A 21. Cikk alapján eszközölt felmondásokat.

25. Cikk

1. Ezt az Egyezményt, amelynek angol, francia, kínai, orosz és spanyol nyelvű szövege egyaránt hiteles, az Egyesült Nemzetek irattárában kell letétbe helyezni.

2. Az Egyesült Nemzetek Főtitkára ennek az Egyezménynek hitelesített másolatait a 17. Cikk 1. bekezdésében említett kategóriák bármelyikébe tartozó valamennyi államnak megküldi.”

3. § (1)

(2) A Magyar Népköztársaság a megerősítő okiratának letételekor az Egyezménnyel kapcsolatban a következő nyilatkozatot tette:

„A Magyar Népköztársaság az Egyezmény 17. Cikke 1. bekezdésének és a 18. Cikke 1. bekezdésének rendelkezéseit, amelyek megakadályozzák, hogy minden állam az Egyezmény részesévé válhasson, megkülönböztető jellegűnek és a nemzetközi jogba ütközőnek tekinti. A Magyar Népköztársaság fenntartja azt az általános álláspontját, hogy a jellegére nézve általános többoldalú egyezménynek -

az államok szuverén egyenlősége elvével összhangban - minden állam számára nyitva kell állnia, mindenfajta megkülönböztetés nélkül.”

4. § Ez a törvényerejű rendelet a kihirdetése napján lép hatályba, rendelkezéseit azonban 1969. január 4-től kezdődően kell alkalmazni. Végrehajtásáról a külügyminiszter és az igazságügyminiszter gondoskodik.